

Hämeenlinnan kaupungin

Vanhusneuvoston kokous

Aika: keskiviikko 13.10.2021, klo 13.00 – 15.10

Paikka: Teams-kokous tai Raatihuoneen valtuustosali

Sisällysluettelo

1	Kokouksen avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen	2
2	Asialistan hyväksyminen ja käsittelyjärjestys	2
3	Ikäihmisten vaikuttajaraadin terveiset	3
4	Lautakuntien edustajien terveiset	3
5	Hämeenlinnan kaupungin ikäihmisten palveluiden hankinnat ja asiakasohjaus	4
6	Vanhusneuvoston edustajat eri ryhmiin.....	6
7	Palvelutalokummitoiminta.....	7
8	Vanhusneuvoston nimen mahdollinen vaihtaminen.....	8
9	Muut asiat ja vanhusneuvoston jäsenten esiin nostamat asiat	8
10	Vanhusneuvoston syksyn 2021 kokoukset	10

Vanhusneuvoston jäsenet ja varajäsenet, läsnäolijat:

Varsinaiset jäsenet		Varajäsenet	
Sirkka-Liisa Virtanen	kyllä	Aili Virkki	kyllä
Antti Leinikka	kyllä	Salme Heijari	kyllä
Veijo Virtanen	kyllä	Hannu Hakala	ei
Marjatta Toivonen	kyllä	Sirkka-Liisa Puhakka	kyllä
Heikki Koskela	kyllä	Timo Kuosmanen	ei
Risto Autio	ei	Leena Pietilä	ei
Riitta Hakamäki	kyllä	Seppo Somerkallio	kyllä
Pekka Sillanpää	kyllä	Liisa Vuorela	ei
Sirkku Vesanen	kyllä	Tapani Antikainen	ei

Vanhusneuvoston muut läsnäolijat	
Sosiaali- ja terveyslautakunta, puheenjohtaja Karoliina Frank	ei
Sosiaali- ja terveyslautakunta, Sirpa Laakso	kyllä
Kaupunkirakennelautakunta, Leena Suojala	ei
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, Kalle Virtanen	kyllä
Repo Pentti, ikäihmisten vaikuttajajärjestön edustaja	kyllä
Tuominen Riitta, vanhusneuvoston sihteeri	kyllä
Harjula Leena, asiakasohjaus- ja ostopalvelupäällikkö	paikalla 13.00 – 14.10

1 Kokouksen avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen

Ehdotus: Puheenjohtaja avaa kokouksen ja sihteeri toteaa läsnäolijat.

Päätös: Puheenjohtaja avasi kokouksen. Läsnäolijat todettiin.

2 Asialistan hyväksyminen ja käsittelyjärjestys

Ehdotus: Hyväksytään asialista ja käsittelyjärjestys.

Päätös: Asialista hyväksyttiin, sillä muutoksella, että kohta 5 käsitellään kohdan 2 jälkeen.

3 Ikäihmisten vaikuttajaraadin terveiset

Ikäraadin kokous on pidetty 23.9.2021. Ikäraadin puheenjohtaja Pentti Repo kertoo raadin kuulumiset.

Ehdotus: Kuullaan raadin kuulumiset.

Päätös: Ikäraadin toiminta on käynnistynyt vauhdikkaasti hiljaiselon jälkeen. Raadilla on kolme työryhmää, joiden toiminta on käynnissä_

- Ikäihmisten asumisen hanke Meikä: näkökulmana ikäihmisten oma näkökulma
- Viestintä: kaupungin verkkosivujen edelleen kehittäminen ikäihmisten näkökulmasta
- Sote: lähipalveluiden tuominen esiin

Ikäraati kokoustaa syksyllä seuraavasti:

- Kokouspaikka: Raatihuone, Valtuustosali
- Kokousaika: torstaisin klo 16.30 -18.00
- 11.11.2021 Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma 2022 – 2026
- 9.12.2021 Uusi sote ja aluevaltuustovaalit

4 Lautakuntien edustajien terveiset

Lautakuntien kokoukset ovat lokakuussa seuraavasti: kaura 12.10.2021, sihy 26.10.2021, sote 13.10.2021.

Ehdotus: Kuullaan lautakuntien edustajien terveiset lautakuntien kokouksista.

Päätös: Sirpa Laakso toi terveisiä sote-lautakunnan asioista; lautakunnan talousarviokäsittely 2022 on tulossa käsittelyyn seuraavassa kokouksessa. Talousarvio on rakennettu alijäämäiseksi, koska annettuun raamiin budjetoiminen olisi tarkoittanut alibudjetointia. Taloutta rasittaa koronan aiheuttamien kustannukset sekä kaupungille että sairaanhoitopiirille, josta alijäämät ovat tulossa maksuun kunnille.

Kalle Virtanen kertoi, että myös sihy-lautakunnan osalta seuraavassa kokouksessa on käsittelyssä talousarvio, joka on suunniteltu annettuun raamiin.

Lautakuntien edustajilta toivottiin, että ensi vuoden aikana välitettäisiin vanhusneuvostolle tietoa tulevan hyvinvointialueen vaikutuksista kaupungin toimintaan. Soten siirtyessä maakuntaan, kuntaan jää paljon palveluita.

5 Hämeenlinnan kaupungin ikäihmisten palveluiden hankinnat ja asiakasohjaus

Asiakasohjaus- ja ostopalvelujohtaja Leena Harjula kertoo ikäihmisten palveluiden hankinnan kokonaisuudesta. Hämeenlinnan kaupunki hankkii ympärivuorokautista hoivaa ja kotihoitoa hankintasopimusten kautta yksityisiltä palveluntuottajilta. Harjula kertoo lyhyesti myös ikäihmisten asiakasohjauksesta.

Alustavan tiedon mukaan Leena Harjula pääsee paikalle noin kello 13.00.

Yksityiset palveluntuottajat on listattu kaupungin verkkosivuille:

- <https://www.hameenlinna.fi/sosiaali-ja-terveys/ikaihminen-palvelut/asuminen/palveluasuminen-ja-vanhainkodit/yksityiset-palveluntuottajat/>

Ympärivuorokautisen pitkäaikaishoivan myöntämisperusteet:

- https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2021/10/myontamisperusteet-pitkaaikaishoiva_1.8.2020-alkaen.pdf

Esitys: Kuunnellaan Leena Harjulan esitys ja keskustellaan asiasta.

Päätös: Leena Harjula esitteli asiakokonaisuutta diasarjan avulla, diat liitteenä 1.

Harjulan esittelyn aikana vanhusneuvosto kyseli ja keskusteli eri asiakokonaisuuteen liittyvistä aiheista:

- todettiin että hankintajärjestys tarkoittaa yksityisten hoivakotien osalta sitä, että hankinnassa on painotettu hintaa 70 % ja laatua 30 %. Hoivakodit on laitettu järjestysteen annettujen tarjousten ja tehtyjen sopimusten perusteella. Hankinnassa on perusedellytyksenä ollut monta asia mm. henkilöstömitoitukseen ja henkilökunnan koulutukseen liittyen. Yksityisten hoivakotien toimiluvissa on myös perusedellytyksiä toiminnalle, jotta yksikkö on luvan saanut toimia (mm. henkilöstömitoituksesta)
 - hoitajien saatavuus nyt ja jatkossa puhututti runsaasti. Nyt on jo nähtävissä, että hoitajista on pulaa koko Suomessa. Tuleva mitoituksen nosto 0,7 tuntuu tässä henkilöstötilanteessa saavuttamattomalta. Henkilöstötilannetta ei tule parantamaan uusien hoitajien kouluttaminen, koska vanhustyöhön hakeutuu huomattavan vähän uusia opiskelijoita. Mitoituksen nosto 0,6:sta 0,7 tarkoittaa nykyisten hoivapaikkojen määrällä laskettuna Hämeenlinnan alueelle noin 80 uutta lähihoitajaa tai sairaanhoitajaa lisää
 - asiakasohjauksen palveluohjaajan tekemä palvelutarpeen arviointi tapahtuu asiakkaan kotona. Mukana arvioinnissa ovat asiakas itse ja hyvin usein myös omaiset ja läheiset
 - Perhehoito Hämeenlinnassa ja Kanta-Hämeessä on pitkän työn tuloksena lähtenyt viime vuosina kasvuun. Perhehoito on lähinnä lyhytaikaista hoitoa perhehoitajan kotona, tästä omaishoidon vapaapäivät muodostavat ison osan. Osa perhehoitajista hoitaa iäkästä hänen kotonaan lyhytaikaishoitona. Perhehoidon koordinointi ja sijoittaminen eri perhehoitoperheisiin on maakunnallista, Perhehoitoyksikkö Kanervan kautta
 - asiakasmaksulain muutoksen käytännön toteuttaminen on nyt käynnissä. Johtuen maksuperusteiden isosta muutoksesta muutostyö on ollut hidasta ja työlästä. Muutosta tehtäessä on samalla tulkittu uutta lainsäädäntöä, koska ohjeita kunnille lain tulkinnasta ei ole juurikaan saatu, tästä johtuen eri kunnilla saattaa olla eri tulkintoja lain soveltamisesta. Muutoksen koosta johtuen asiakaslaskutus on myöhässä ja laskuja on tulossa useammalle kuukaudelle kerrallaan
 - todettiin, että Päivärinteen päivätoiminnan hankintasopimuskausi on päättynyt kesäkuussa 2021. Päivärinteen päivätoiminta on Yrjö ja Hanna säätiön toimintaa, joten sitä ei voi ilman avointa hankintaprosessia hankkia suoraan yhdeltä tuottajalta. Tässä vaiheessa hyvinvointialueen valmistelua uutta isoa hankintaa päivätoimintaan ei lähdetä valmistelemaan. Päivätoimintaresurssin lisäämiseksi kantakaupungissa on valmistelussa muita vaihtoehtoja, jotka saanevat ratkaisunsa talousarviovalmistelun yhteydessä
-

Kuntaliitto ja Kuntaliiton ikääntyneiden palveluiden johdon verkosto on ottanut kantaa hoitajatilanteeseen. Kannanotto on luettavissa tästä:

<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2021/huoli-kasvaa-kunnissa-lisaa-osaajia-ikaantyneiden-palveluihin-ei-kadettomaksi>

Palveluseteliyrittäjiksi hyväksytyt toimijat on rekisteröity Vaana-järjestelmään:

<https://www.palveluseteli.fi/fi/palvelusetelit/kayttokohdehaku>

6 Vanhusneuvoston edustajat eri ryhmiin

Vanhusneuvostolla on ollut edustus monessa eri ryhmässä, joista osa on ollut ajankohtaiseen tilanteeseen liittyviä kehittämistyöryhmiä. Osa ryhmistä kokoontuu pitkäaikaisesti, kuten Valpas-työryhmä. Vanhusneuvoston edustajat on valittu oman kiinnostuksen mukaan. Edustaja voi olla sekä varsinainen että varajäsen.

- Valpas-työryhmän vanhusneuvoston edustajat. Valpastyöryhmän syksyn ensimmäinen kokous on pidetty 29.9. 2021. Valpas-työryhmää vetää asiakasohjaus- ja ostopalvelujohtaja. Ryhmän jäseniä ovat ikäihmisten palveluita tuottavat ostopalvelutuottajat.
- Vanhusneuvoston edustaja kaupungin esteettömyystyöryhmään, jossa seurataan tehdyn suunnitelman toteutumista. Ryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran 16.11.2021. Kaupungin esteettömyyssuunnitelma valmistui keväällä 2021. Hämeenlinnan esteettömyyssuunnitelma löytyy sähköisenä https://www.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2021/04/Esteettomyssohjelma_taitettu-versio_final.pdf

Esitys: Valitaan vanhusneuvoston edustajat ryhmiin.

Päätös: Valpas-työryhmään valittiin Riitta Hakamäki ja Aili Virkki. Esteettömyystyöryhmään valittiin Veijo Virtanen ja Salme Heijari.

7 Palvelutalokummitoiminta

Palvelutalokummitoiminta on alkanut toissakauden vanhusneuvoston aikana. Edellisellä kaudella toiminta pääsi hyvin käyntiin, mutta korona-aika keskeytti toiminnan täysin.

Palvelutalokummitoiminnan tarkoituksena yhteinen vuorovaikutus palvelutalojen ja vanhusneuvoston jäsenten kesken.

- Yksiköiden ja vanhusneuvoston jäsenten välisten yhteistyömuotojen kehittäminen
- Toiveena välitön ja avoin ja positiivinen yhteistyö ja kommunikointi yksikön työntekijöiden, asiakkaiden ja omaisten kanssa
- Tiedon lisääminen puolin ja toisin
- Verkostoituminen
- Asukas/asiakasnäkökulman tärkeä

Kummitoimintaan osallistuminen on vapaaehtoista vanhusneuvoston jäsenille ja varajäsenille.

Periaatteena on se, että mahdollisimman monella yksiköllä olisi oma kummi. Kummitoimintaa voi tehdä myös pareittain.

Hämeenlinnan kaupungin omia yksiköitä on 7 kappaletta, yksityisiä ostopalveluyksiköitä on yhteensä 19 yksikköä. Kaupungilla on lisäksi Hoivatuulen kuntoutusyksikkö Tuuloksessa.

- <https://www.hameenlinna.fi/sosiaali-ja-terveys/ikaihmisten-palvelut/asuminen/>

Esitys: Keskustellaan lyhyesti palvelutalokummitoiminnasta. Vanhusneuvoston jäsenet ja varajäsenet voivat lähteä pohtimaan omaa halukkuuttaan lähteä mukaan palvelutalokummitoimintaan.

Päätös: Puheenjohtaja esitteli lyhyesti palvelutalokummitoiminnan periaatteita. Sovittiin, että sihteeri lähettää kaikille listan kaupungin omista ja ostopalveluyksiköistä. Listalta voi katsoa, missä yksiköitä on ja lähteä pohtimaan osaltaan omaa halukkuuttaan ja mahdollisuuttaan lähteä kummitoimintaan mukaan. Käytännössä kummitoiminta alkaisi silloin, kun se on mahdollista koronatilanne huomioiden.

8 Vanhusneuvoston nimen mahdollinen vaihtaminen

Kunnan vaikuttamistoimielimiä koskeva sääntely on koottu kuntalakiin, jossa puhutaan vanhusneuvostosta. Vanhusneuvostolle voidaan kunnassa päättää myös toinen nimi.

Edellisen kauden vanhusneuvoston jäsenille ja varajäsenille laadittiin kysely alkuvuodesta 2021, jossa yhtenä kohtana oli kerätä näkemys siitä, mikä nimi vanhusneuvostolla olisi hyvä olla:

- vanhusneuvosto
- ikäihmisten neuvosto
- ikääntyvien ihmisten neuvosto
- seniorineuvosto

Esitys: Vanhusneuvosto jatkaa keskustelua vanhusneuvosto-nimen mahdollisesta muuttamisesta.

Päätös: Vanhusneuvosto totesi yksimielisesti jättää nimenvaihtamisen vielä pöydälle. Asiaan voidaan palata myöhemmin, kun on enemmän tietoa hyvinvointialueuudistuksen tuomista vaikutuksista vanhusneuvostoilta.

9 Muut asiat ja vanhusneuvoston jäsenten esiin nostamat asiat

Tiedoksi vanhusneuvostolle:

- Hämeen Liitolta tuli lausuntopyyntö Kanta-Hämeen alueellinen hyvinvointikertomus- ja suunnitelma 2021-2024 –luonnoksesta. Lausunto pyydettiin myös neuvostoilta ja vastausaikaa oli 30.9.2021 asti. Hämeenlinnan vanhusneuvoston lausunto **liitteenä 2**.
 - Kotihoidon ja kotona asumista tulevien palveluiden myöntämisperusteet ovat päivityksen alla. Myöntämisperusteet ovat tulleet voimaan 1.1.2021 alkaen. Myöntämisperusteet
-

löytyvät kaupungin verkkosivuilta: <https://www.hameenlinna.fi/sosiaali-ja-terveys/ikaihmissen-palvelut/kotihoito/>

- Meikä asuu missä halua hankkeeseen liittyvä tapaaminen on sovittu 29.10.2021 klo 13-15. Paikkana Raatihuoneen Viskaali-kokoushuone. Paikalla projektipäällikkö Katariina Välikangas.
- Keski-Häme-lehdessä on alkamassa juttusarja, jossa kerrotaan ikääntyneiden asumisesta ja palveluista Ydin-Hämeen pitäjissä (Lammi, Tuulos, Hauho). Ensimmäinen juttu on tulossa lokakuun puolivälin paikkeilla.
- Hämeen Sanomien Ikänurkka jatkaa ilmestymistään syksyllä, seuraava Ikänurkka-kirjoitus on jo työn alla Sirkka-Liisa Virtasella
- Arjessa Mukana-kaupunkilehti ilmestyy marraskuussa, siihen on tulossa mm. tietoa tärkeistä palvelunumeroista. Vanhoja kaupunkilehtiä voi lukea sähköisenä vuodesta 2018: <https://www.hameenlinna.fi/hallinto-ja-talous/tietoa-hameenlennasta/viestinta/asukaslehti/>
- Hämeenlinnan kaupungin hyvinvointikysely on valmistumassa ja lähdössä jakoon. Kysely on osa kaupungin hyvinvointikertomusta ja sillä kerätään tietoa kuntalaisten hyvinvoinnista.
- Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma valmistellaan vuodelle 2022 ja se käsitellään joulukuun kokouksessa.

Ehdotus: Vanhusneuvoston jäsenet voivat nostaa keskusteluun asioita.

Päätös: Vanhusneuvosto totesi, että työjaoston lausunto alueelliseen hyvinvointikertomukseen ja –suunnitelmaan oli hyvä. Tämän asian kohtaan lisättiin uusia kohtia, jotka on luettavissa yllä olevasta listauksesta. Muuten asiat merkittiin tiedoksi.

Vanhusneuvosto keskusteli myös kaupungin viestinnän linjauksista ja tavoista. Todettiin, että Hämeen Sanomia eivät kaikki lue, ja moni lehtiä lukeva asukas jää tietoa vaille. Kaupungin verkkosivuja ja kaupungin sosiaalisen median kanavia (facebook) käytetään ahkerasti, mutta kaikilla ei ole taitoa eikä välineitä näitä käyttämään. Lisää tietoa kaupungin viestinnän linjauksista löytyy täältä: <https://www.hameenlinna.fi/hallinto-ja-talous/tietoa-hameenlennasta/viestinta/>

10 Vanhusneuvoston syksyn 2021 kokoukset

- 17.11.2021, klo 13.00 – 15.00, Raatihuoneen valtuustosali varattu, Hyte, strategiayksikön erityissuunnittelija
- 15.12.2021, klo 13.00 – 15.00, Raatihuoneen valtuustosali varattu

Ehdotus: Merkitään kokousaikataulu tiedoksi.

Päätös: Merkittiin asia tiedoksi.